

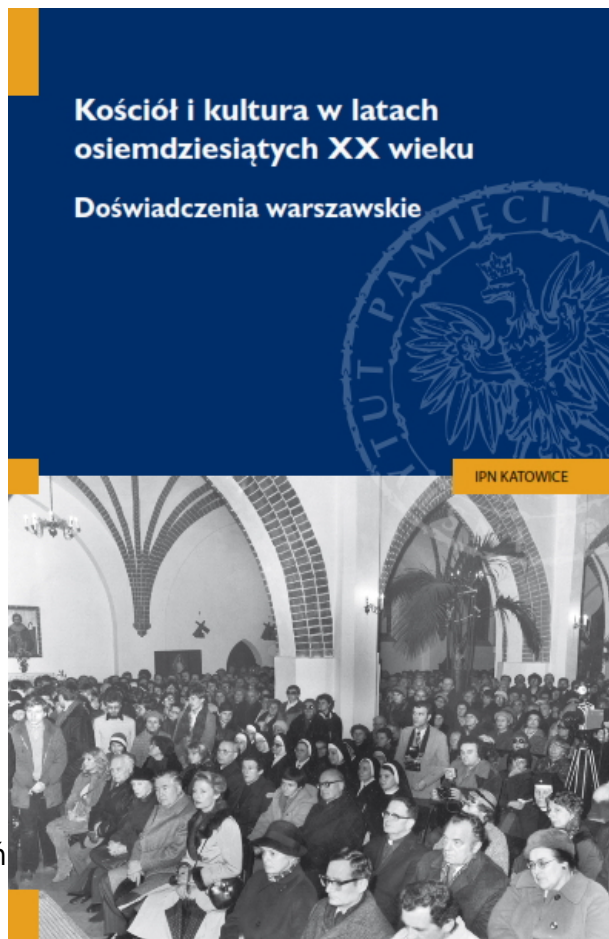
# Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/ksiazki/12952,Kosciol-i-kultura-w-latach-osiemdziesiatych-XX-wieku-Doswiadczenia-warszawskie.html>  
28.04.2024, 09:33

## Kościół i kultura w latach osiemdziesiątych XX wieku. Doświadczenia warszawskie

Kościół i kultura w latach osiemdziesiątych XX wieku. Doświadczenia warszawskie, red. ks. Wiesław Al. Niewęgłowski, współpraca Małgorzata Romańska, Katowice-Warszawa 2011, s. 140

Na publikację składają się teksty i wypowiedzi osób biorących udział w życiu kulturalnym stolicy w czasie stanu wojennego, które znalazły swą artystyczną i duchową przystań w Kościele. Prawie trzydzieści lat później spotkały się one na konferencji panelowej „Kościół i kultura w latach osiemdziesiątych” w Warszawie, 20 maja 2010 r. Zorganizował ją Oddział IPN w Katowicach wspólnie z Duszpasterstwem Środowisk Twórczych Archidiecezji Warszawskiej. Wygłoszone wówczas referaty, świadectwa i fragmenty wspomnień stały się podstawą książki. Refleksje wspomnieniowe przedstawili pracownicy nauki, literacie, dziennikarze, aktorzy i plastycy, którzy w pierwszej połowie lat osiemdziesiątych skorzystali z gościnności, opieki i mecenatu Kościoła. Słowo do uczestników konferencji wygłosił ks. kardynał Józef Glemp. Referat wprowadzający przedstawił prof. Jan Żaryn, a związki Kościoła z kulturą w kontekście działalności warszawskiego Duszpasterstwa Środowisk Twórczych w latach osiemdziesiątych przypomniał ks. Wiesław Al. Niewęgłowski, który stwierdził m.in., że: „w chwili wybuchu stanu wojennego Duszpasterstwo Środowisk Twórczych stało



się dla twórców azylem, miejscem schronienia, obrony, pomocy, inspiracji, miejscem spotkań wielu osób ze środowisk naukowych, kultury, mediów z Polakami. Dotychczasowe przymierze poszerzyło się o wiele środowisk. Zgromadzeni na terenie Duszpasterstwa wydali swe pierwsze oświadczenia w sprawie uwolnienia internowanych artystów, dziennikarzy, literatów i naukowców. Interwencje, pomoc twórcom uwięzionym, wyrzuconym z pracy, pozostającym w trudnej sytuacji bytowej, obrona przed represjami – wszystko to wypełniało pracę Duszpasterstwa”.

Książka ukazała się pod redakcją ks. Wiesława Aleksandra Niewęglowskiego, krajowego duszpasterza środowisk twórczych, we współpracy z Małgorzatą Romańską. Wydawcą książki jest Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach, współwydawcą Duszpasterstwo Środowisk Twórczych Archidiecezji Warszawskiej.

## **SPIS TREŚCI**

### Wprowadzenie

- kardynał Józef Glemp, *Kultura ciągle musi szukać*
- ks. Wiesław Al. Niewęglowski, *Kościół i kultura w latach osiemdziesiątych XX wieku*
- Jan Żaryn, *Kultura niezależna w Kościele katolickim w Polsce 1981-1989 – szkic do portretu*

### I. Kościół i środowiska naukowe oraz filmowe

- Andrzej Paczkowski, *Mówiłem po prostu o historii*
- Andrzej Rottermund, *Kościół i kultura w czasach przełomu*
- Henryk Samsonowicz, *Kościół tworzył przestrzeń wolności myśli*
- Lech Sokół, *Humanistyczne środowiska naukowe w Duszpasterstwie Środowisk Twórczych*
- Edmund Wnuk-Lipiński, *Kościół i środowiska naukowe w latach osiemdziesiątych XX wieku*
- Krzysztof Tchórzewski, *Wzajemność spojrzeń*

### II. Kościół i dziennikarze

- Magdalena Bajer, *Polaków rozmowy*
- Ewa Heine, *W Kościele czułam się bezpiecznie*
- Maciej Iłowiecki, *Zobowiązania trwają*
- Jacek Moskwa, *Duszpasterstwo Środowisk Twórczych – środowisko i azyl*
- Marcin Preciszowski, *Kościół – dziennikarze*
- Stefan Truszczyński, *Padre – kulturalne przetrwanie*
- Maciej Wierzyński, *Ile z tego wszystkiego zostało?*

### III. Kościół i środowiska aktorskie, literackie, plastyczne

- Tomasz Judyta, *Skończył się czas rewolucji, a Duszpasterstwo zostało*
- Kazimierz Kaczor, *Kościół zawsze był ostoją polskości*
- Anna Nehrebecka-Byczewska, *Kościół był z ludźmi*
- Jerzy Zelnik, *W latach osiemdziesiątych artyści znaleźli pod dachem świątyni wolność*
- ks. Andrzej Przekaziński, *Wspomnienie, nie tylko*
- Ernest Bryll, *Niebywałe to były czasy*
- Julia Hartwig, *Kościół. Kultura i wolność*
- Zdzisław Tadeusz Łączkowski, *Kościół ocalał nasze człowieczeństwo*
- Jerzy Kalina, *Był to naprawdę czas niezwykły*
- Wojciech Skrodzki, *Plastycy, Kościół, stan wojenny*
- Gustaw Zemła, *Kościół a sztuka niezależna*

## **Gdzie kupić publikacje:**